

MOGUĆNOST RAZVOJA SPORTOVA NA VODI
U V A R A Ž D I N U

Na krajnjem sjeveroistoku Hrvatske u susjedstvu SR Slovenije, Medjimurja, Podravine i Hrvatskog zagorja nalazi se Općina Varaždin, po nekim autorima samostalna regija pod nazivom "Varaždina". Krajeve te velike općine ili regije završavaju brežuljci Vinica-brega na zapadu, Varaždin-brega i Topličke gore na jugu, te Drave na sjeverozapadu. Kako su god brežuljci i vinogradi obilježje Varaždina, tako je i Drava nazvana "varaždinska pluća", a nekad u ne tako davnoj prošlosti bila je ona Varaždincima i plovni put, i njihovo polje bogato i natopljeno, i njihova voda koja tjera mlin. Varaždin nema druge vode osim Drave i dio ljubavi koju on osjeća za oju Dravu sigurno leži u svijesti o ovisnosti o toj neobičnoj rijeci. Drava ne protiče kroz Varaždin, njen je tok danas udaljen dva kilometra od središta grada, no povijest nam govori da je Drava postepeno napuštala Varaždin, koji je još u XVI stoljeću čuvala, oplakujući njegove bedeme, i to s južne strane. Polako Drava je svojim brzim tokom krčila sebi put na zapadnu stranu Varaždina i s vremenom ga je gotovo polukružno obišla, derući sve više obalu na medjimurskoj strani te nanoseći naplavine na varaždinsku stranu. Ostavila je tako grad i odijelila se od njega plodnim oranicama (današnjim novim gradskim dijelom) i gustom šumom. Drava se udaljila, a Varaždin je ostao privržen svojoj rijeci i zahvalan za sve što mu je ona dala i još danas daje. Drava je bila i ostala dio bogate i velike prošlosti Varaždina, a danas je sastavni dio njegova života. Kad pričamo o Dravi kod Varaždina, ne možemo zaobići taj grad koji živi s njom.

Rečeno je: "Varaždin je grad daleke i bogate prošlosti, uspješne sadašnjosti i lijepih planova za budućnost". A počelo je davno.

Pisani dokumenti kažu: 1181, godine n.e. varaždinski je župan oteo Zagrebačkom kaptolu posjed Varaždinske Toplice (nekad Rimске toplice) - terme Aquae lasae.

Znamo da je već tada uz staru rimsku cestu niklo naselje zana-tlija, purgera, koji nisu baš bili skloni poštovati date im

svjetovne glavare. I kad je Andrija II Arpadović bio od svojih neprijatelja zatočen u obližnjem Knegincu, varaždinski su mu trgovci zdušno pomagali, a Andrija postavši potom kraljem zahvalio im se poveljom 1209. godine dajući im status slobodnog kraljevskog grada, grada koji bira svog suca, a to je tada značilo mnogo.

Naravno, ovakva romantična priča ima i svoju pozadinu, no nama je ostala bitna samo slavna povelja, koja je od dana izdavanja pa nadalje omogućila Varaždinu da se razvija i raste, da ide svojim putovima samostalan i slobodan (naravno u okvirima onog vremena). Takav relativno miran i slobodan život uz pogodan geografski položaj (na raskrižju trgovačkih putova) omogućili su Varaždinu razvoj obrta, s vremenom i malih manufaktura i jednu od najranijih industrija u Hrvatskoj. Slobodan život i rad starih Varaždinaca uvjetovao je i siguran ekonomski položaj, te kod njih rano pobudio smisao za lijepo, ljubav prema umjetnosti i njenim dobrima. Varaždin se razvija oko svog burga koji raste zajedno s gradom. Grofovi Celjski prvi su značajniji vlasnici burga, koji štiteći svoj grad štite i županiju i slobodan grad Varaždin u 16. stoljeću. Poslije se u varaždinskom burgu redaju čuvene obitelji naše povijesti: ban Ivaniš Korvin, pa Bathory, Ungnad, Brandenburg i konačno grofovi Erdödy. Svi oni vode brigu o svom burgu, pregradjuju ga i dovode u svoju blizinu razne svećeničke redove i plemstvo koje će Varaždin obogatiti svojim ostvarenjima svjetovne i sakralne arhitekture, osnivanjem škola, kazališta i slično. Tako Varaždin u 16. stoljeću ima "školu" (gradsku), da bi dolaskom isusovaca u 17. stoljeću dobio gimnaziju, a 1769. i katedralni studij (viša škola za studij upravno-političkih i ekonomskih znanosti). 1767. godine postaje Varaždin i glavnim gradom Hrvatske, tj. sjedištem Hrvatskog bana i vlade. Haraju ga požari političke nesuglasice, ali Varaždin odolijeva, uporno raste i razvija se, čuvajući i njegujući svoje tradicije.

U 18. stoljeću Varaždin su zvali malim Bečom, a danas je on poznat po svojoj jedinstvenoj baroknoj jezgri, arhitekturi, te groblju posebne ljepote, koje je više perivoj nego sumorno mjesto tuge. Grad je to cvijeća, zelenila, tišine, koju upija stara jezgra, dok s druge strane tu živi jaka industrija, razvije no je školstvo, njeguje se umjetnost tako bliska Varaždincima.

Danas je Varaždin sretna sinteza svoje slavne prošlosti, te žive i bogate sadašnjosti, a i budućnosti koja mnogo obećava. Pored

takvog grada teče rijeka Drava i ne bih znao reći tko kome pripada - Varaždin Dravi, ili ona njemu. Jednom riječju oni pripadaju jedno drugom.

RIJEKA DRAVA

Drava izvire u austrijskim Alpama, kod Toblacha na nadmorskoj visini od 1192 m. Ta hladna planinska rijeka spušta se s Alpa i nakon 314 km dugog toka kroz Austriju ulazi kod Dravograda u Jugoslaviju. Rijeka Drava ukupne je dužine 707 km, a protiče 437 km dugim tokom kroz Jugoslaviju i ide u red najvećih i najvažnijih rječnih tokova unašoj zemlji.

Dužina plovnog toka iznosi 151 km od Terezina Polja do ušća u Dunav. Na plovnost utječu: pad, dubina korita, širina, meandiranje, vodostaj i zaledjivanje. Pad Drave u plovnom dijelu iznosi samo 0,16 m na 1 km. S obzirom na pad Drava bi mogla biti plovna sve do Maribora, ali to onemogućuju mala i promjenljiva dubina i meandiranje, a, naravno, i izgradnja hidroelektrane.

Dubina Drave u plovnom dijelu kreće se od 4-7 m (matica rijeke) i mijenja se prema vodostaju te jako varira u toku godine. Širina toka Drave od Maribora do ušća kreće se između 140 i 470 m. Regulacijom toka manjeg dijela povećala bi se plovnost. Zbog malog pada u donjem dijelu Drava jako meandira i pomiče korito udesno. Matica rijeke jače napada desnu obalu, te na lijevoj os taju plićine i močvarno zemljište.

1. Počeci prometa na Dravi

Prvi počeci prometa na Dravi nisu historijski utvrđeni. Spominje se da je oko 350 godina Mursa (rimsko naselje na mjestu današnjeg Osijeka) bila pristanište, glavna postaja dunavske flote i sjedište admirala. O razvoju prometa kroz srednji vijek nemamo podataka. Tek u 18. stoljeću spominje se skela na pontonima kod Osječke tvrđave, koja se otvarala radi propuštanja šajki, velikih ladja i splavi.

2. Hidrologija rijeke Drave

Rijeka Drava ima svoj specifičan karakter po kojem se razlikuje od ostalih rijeka. Gornje područje Drave ima alpske karakteristike po konfiguraciji terena, klimatskim uvjetima i brzini

otjecanja. Klimatske karakteristike odražavaju se na čitav tok od ušća rijeke, uzrokujući izrazite inverzne protoke u odnosu na ostale rijeke, naročito kod natprosječnih protoka u ljetnom periodu kada su protoci na ostalim rijekama ispod prosječnih.

Alpsko područje u gornjem toku Drave čini je bogatom vodom jer su Alpe poznate po visokom snijegu koji se topi u toku pet (5) mjeseci, a katkada u šest (6) mjeseci. Nadalje tu su i obilne vode oborina. Ova okolnost daje Dravi naročitu prednost.

Sadašnji godišnji protok Drave kreće se od $297 \text{ m}^3/\text{sek}$ kod Mari bora do $335 \text{ m}^3/\text{sek}$ kod ušća Mure a Drava i Mura imaju najveće količine vode u svibnju, lipnju, srpnju i kolovozu, što je vrlo pozitivno za uklapanje u elektro-energetski sistem Jugoslavije jer dobro dopunjuje hidroenergetske izvore dinarskog krša. Znatni relativni pad srednje Drave s koritom u šljunkovitom terenu, te veliki protoci, uzrokom su njenog vrlo divljeg toka s mnogo meandiranja i promjena toka na kojimase troši veći dio žive vodne sile. Erozijska obala, sprudovi, otoci i rukavci redovita su pojava na ovom dijelu Drave, tako da se njeno korito u ne koliko godina mjestimično premješta i po jedan do dva kilometra. Osim divljanja rječnog korita povremeno dolazi i do poplava koje uništavaju poljoprivredne kulture i ugrožavaju obližnja naselja i pučanstvo.

Stabilizaciju toka i korita Drave moguće je postići samo vrlo skupim i dugotrajnim regulacijskim zahvatima koji se mogu osjetljivo pojeftiniti izgradnjom derivacionih elektrana jer se na tzv. "napuštenom starom" dijelu korita regulacijski radovi izvode praktički na suhom. Osim toga, na tim je dijelovima korita opseg regulacijskih radova smanjen jer su protoci osjetljivo smanjeni pa je i erozijska snaga vode manja.

3. Dosadašnja i perspektivna izgradnja srednje Drave

Srednja Drava uz bruto-pad 124 m i srednji protok od $310 \text{ m}^3/\text{sek}$ ima oko 500.000 KS žive vodne sile. Kod malih voda živa sila iznosi oko 100.000 KS, a kod vrlo velikih voda živa sila se penje do 3.000.000 KS,

Koristeći konfiguraciju terena i oblik toka srednje Drave, a uz usvojenu postavku da veća mjesta nizvodno od Maribora:Ptuj, Ormož i Varaždin, moraju imati u postojećem koritu svu dravsku

vodu, dobilo se tehničko rješenje energetskeg korištenja s pet drivačijskih hidroelektrana: SD i do SD 5. Prve dvije hidroelektrane s ukupnim padom od 62 m pripadaju SR Sloveniji, a ostale tri SR Hrvatskoj.

Unatoč svojoj nezgodnoj naravi Drava je dugo pružala Varaždinu jedini rekreativni sadržaj (iako se danas kod nas misli da je vinograd jedina nama potrebna rekreacija).

Drava je okružena gustom starom šumom, nedjeljnim šetalištem Varaždinaca od davnine, koja danas malo po malo dobiva novi lik. Niču igrališta, pripremaju se trim-staze, sve se to polako događa ali se ipak događa... Uz obalu svatko može naći ponešto za sebe, od upornih ribiča pa do motornih čamaca koji su se pojavili prije koju godinu. Plivanje i plovidba Dravom najstariji su sadržaji uz sportski ribolov koji Varaždinci i danas uz sve novije sadržaje najradije i najčešće koriste. Jer, Drava jest i ostaje Drava i ne može Varaždincu ponuditi ništa tako primamljivo, što bi mu bilo draže od te njegove rijeke.

Drava, iako je mnogo izgubila od svoje divljine i romantike (svim mogućim izgradnjama), u očima Varaždinaca ostaje njihova najmilivija rijeka, prvo mjesto kuda će oni poći u šetnju, na prvo sunčanje u proljeće i poneki vikend preko ljeta, negdje uz neki njen rukavac.

SPORTOVI NA VODI U VARAŽDINU - PRIJE HE "VARAŽDIN" I HE "ČAKOVEC"

Ali, što znači rijeka Drava za sportski Varaždin, za grad u kojem je sport oduvijek ima veliko značenje. Drava je varaždinskoj mladeži omogućila da plivaju, da šecu njenim obalama i da veslaju u vrijeme kad taj sport i nije bio još toliko organiziran, kad je predstavljao način korištenja slobodnog vremena i mogućnost da se njegovi ljubitelji iskažu ponekim smionijim "pohvatom". Drava je omogućavala romantične šetnje uz obalu, kupanje na osami, a generacije su izrastale sve hrabrije i odvažnije, i opet im je Drava davala povoda i pružala mogućnost da pokušaju nešto novo, da ponove negdje vidjeno.

I upravo su začeci bavljenja sportom u Varaždinu nastali na obalama Drave u društvu mladih plivača, ribiča, veslača. No sam početak razvoja sporta u Varaždinu vezan je uz potrebe egzistencije. Ne smijemo zaboraviti da je Drava bogata ribom u prvo vri-

jeme mamila Varaždince, željne "dobre večeri" i kojeg dinara od prodane ribe, a ne zbog sportskog motiva. Isto se događalo i s veslanjem - služilo je za saobraćaj, razmjenu dobara, a sport je došao kasnije. No svi ti davni poticaji naučili su Varaždince da druguju s rijekom, da je poštuju, poznaju i znaju koristiti za svoje dobro - za svoje zadovoljstvo.

1. Kupalište i kupanje na Dravi

Već 1840. godine Varaždin je na Dravi imao kupalište i plivalište za odrasle, imao je, dakle, uredjen prostor za sunčanje i pristup vodi na takvom mjestu gdje je Drava za to bila pogodna.

Očigledno Drava nije bila mirna rječica jer je već 1863. godine kupalište ogradjeno razapetom užadi kako bi u tom prostoru i mladež našla svoje mjesto za kupanje.

1869. godine otvoreno je kupalište Jakova Levanića, a 1901. godine kraj šume Motičnjak otvoreno je novo kupalište s tzv. plivaonom Ferde Štebiha. Godine 1869. gradska općina posebno plaća učitelja plivanja Levanića koji podučava plivanjem 50 učenika tadašnjih srednjih škola.

Sa sigurnošću možemo tvrditi da je ta godina početak plivačkog sporta u Varaždinu. Na žalost, vidjet ćemo kasnije da Varaždin nije imao ni jedan plivački klub, a niti je rijeka Drava svojim svojstvima bila pogodna za razvoj plivačkog sporta. Dapače, plivanje u Dravi oduvijek je zapravo bilo velika avantura.

Danas na rijeci Dravi kraj Varaždina postoji samo jedno kupalište, Varaždinci ga zovu: staro dravsko kupalište, Slobodno možemo reći da je Varaždin naučio plivati na Dravi - na njegovom starom dravskom kupalištu. Sigurno je ipak da su Varaždinci željni plivanja (kupanja) oduvijek bili upućeni samo na brzu, hladnu, punu virova i hirovitu Dravu. Za one manje hrabre postojao je, a i danas postoji, bazenčić dimenzija 20 x 20 metara, dubine 150 cm.

Naime, to spominjem zato što je staro dravsko kupalište izgradnjom HE Varaždin "osudjeno" da nestane. Ipak, Varaždinci su, u svojoj želji da ono bude sačuvano, uspjeli, ali je na žalost od početih radova na HE Varaždin 1970. godine pa

do puštanja u rad HE Varaždin 1975. godine to kupalište strahovito zapušteno.

Radovi na renoviranju i osposobljavanju kupališta na Dravi ponovno su započeli 1976. godine, te se očekuje da će ljeta 1977. godine ono opet biti staro i lijepo kupalište na Dravi koje će nanovo okupljati Varaždince željne svježeg zraka, blizine Drave, građane koji svoje slobodno vrijeme provode u sportu i rekreaciji.

2. Splavarenje

Drava je Varaždinu od vjkada mnogo značila. Već nam dokumenti iz 13. stoljeća govore o živoj trgovinskoj djelatnosti koja povezuje Štajersku s Varaždinom, a koja se odvijala vodenim putem. Spominje se drvarska luka kojom je iz gornjeg toka rijeke Drave otpremano drvo u luku Varaždin, a potom i dalje.

Trgovalo se neprekidno i stariji Varaždinci znaju da je trgovački put presiječen 1930. godine izgradnjom prve elektrane na Dravi. Naime, "flojsari" bi se spuštali Dravom iz Slovenije do Varaždina, gdje bi se odmarali, gdje bi vršili istovar ili preu tovar robe.

Dolazili su sa svojim splavima povezanim po četiri zajedno, a na zadnjoj je bio čamac - prvi čamac koji je vidio Varaždin. Bio je to težak i opasan zanat jer splavarenje traži hrabre i odvažne muškarce. Upravo iz tog razloga dolazak splavi s flojsarima uvijek se pretvarao u narodno veselje.

Pa i danas dolazak "flojsara" (mada je to još samo tradicija) jednom godišnje predstavlja vselje za sve one koje to podsjeća na zanat njihovih djedova.

3. Kajakaštvo

Od 1930. godine studentska omladina "krstari" Dravom i njenim rukavcima u drvenim sandolinama. Na žalost rat prekida takvu aktivnost na Dravi, pa je trebalo proći mnogo vremena da bi Dravom ponovno zaplovile splavi i sandoline,

Ipak, tek 1954. godine radnici Gabud i Uroić osnivaju Kajak-klub "Varteks" a njihovi sklopivi (montažni) kajaci predstavljaju ujedno i prve sportske čamce na Dravi kod Varaždina.

1955. godine klub broji preko 30 članova, da bi već 1956. godine članovi kluba upriličili i prvi sportski susret u kajakaštvu (na divljim vodama) s MTT Maribor.

Kajak-klub "Varteks" okuplja iz godine u godinu sve veći broj članova od kojih neki postaju i državni prvaci u kajaku na divljim vodama. Klub ima i svoje prostorije (hangar) na desnoj obali Drave u kojima se ne okupljaju samo članovi-veslači već i ostala omladina grada Varaždina. I opet moram reći, na žalost, izgradnjom HE Varaždin zamire veslački sport (kajak) na Dravi. Prostorije su srušene, čamci spremljeni po kućama aktivnih članova - veslača, jednom riječju kao da je preko noći sve nestalo. Autor ovog rada ne želi se upuštati u razradu objektivnih i subjektivnih uzroka prestanka kajakaškog sporta u Varaždinu, ali je činjenica da nitko nije vodio previše računa o tom sportu, a da veliki entuzijazam kajakaša nije bio dovoljno snažan u sukobu potreba (HE Varaždin) i njihovih htijenja.

Trebalo je proći punih 6 godina da bi autor ovog rada s najvjernijim i najstarijim članovima veslačkog sporta uspio osnovati kajak-kanu klub "Varteks-Strojoteks" čiji je rad započeo u kolovozu 1976. godine. Rezultati koje su postigli natjecatelji i omladinci kajak-kanu kluba "Varteks-Strojoteks" govore da su ovakvi sportski sadržaji potrebni omladini i gradu. Brza rijeka Drava, dovoljno hirovita kod oba mosta (putničkog i željezničkog) pogodna je razvoju kajakaštva na divljim vodama. Ispod lukova mostova održavali su se i treninzi i natjecanja kajakaša, a Drava je svojom nepredvidivošću uvijek mamila i oduševljavala.

4. Ribolov

Drava je rijeka bogata ribom, no ne odlikuje se kvalitetom vodene faune. Ribe je u rijeci bilo dovoljno, i to jestive, pa vjerujem da je ta okolnost razvila prvotni ribolov koji je već 1913. godine prerastao u novu kvalitetu "Ribolovno društvo Varaždin". Naime, te godine "ribiči" su organizirali svoje aktivnosti dajući im sportsko obilježje, pa tako je taj klub ili društvo jedno od triju najstarijih te vrste u SR Hrvatskoj.

Organizirani ulov ribe od tada pa do danas svjedoči o nastojanju članova da obogate riblji fond rijeke, da prate i provode poribljavanje - ne više iz razloga egzistencijalnog probitka već sportskog. Danom osnivanja društva "Ribiči" su počeli uži-

vati u svojoj aktivnosti, voditi brigu o njoj, shvaćajući u punoj mjeri sve prednosti takvog rada.

Ozbiljan i dugotrajan rad na osposobljavanju sportskih ribolovaca donio je varaždinskom društvu brojne rezultate.

Prije početka regulacije rijeke, izgradnje HE "Varaždin" i HE "Čakovec" Drava je obilovala skrovitim rukavcima naročito pogodnim za nastan riba koje ne bi mogle opstati u glavnom toku rijeke za trofejni ribolov. Danas u novonastalim okolnostima Drava još uvijek pruža svoje obale ribolovcima, no sada samo isključivo u sportske svrhe - i to zato što danas vrlo često dravska riba nije jestiva zbog neprijatna okusa i mirisa, a taj dolazi iz njezina gornjeg teka popunjenog industrijskim objektima koji za sada nekontrolirano ispuštaju svoje otpadne vode u rijeku.

Ipak sportski ribolov na Dravi, danas kao i prije 64 godine, ima svoje poklonike - čak šta više interes za učlanjenje u društvo raste iz godine u godinu.

HE "Varaždin"

Izgradnjom predviđenog sistema srednje Drave u koju pored dovršenih HE "Varaždin" i HE "Čakovec", pripada i izgradnja HE "Dubrava", izmijenjen je u izvjesnoj mjeri postojeći vodeni režim, kako na području Varaždinske općine, tako i na nizvodnom dijelu Drave. Izgradnjom HE "Varaždin", koja je protočno-riječno-kanalskog tipa, koristi se potencijal rijeke Drave između Ormoža i Varaždina. Osim proizvodnje električne energije izgradnjom HE "Varaždin", kao i HE "Čakovec", postižu se i druge korisne namjene: povećana zaštita od poplava na tom području, poboljšanje uvjeta za uredjenje starog toka Drave do Varaždina i mogućnost gravitacijskog natapanja poljoprivrednih površina uz dovodni kanal.

Medjutim, sigurno je da pored navedenih kvaliteta izgradnja HE "Varaždin" kao i HE "Čakovec" proširuje mogućnost razvoja sporta i sportske rekreacije regije Varaždin. Uredjenjem akumulacijskog jezera i kanala HE "Varaždin" Varaždin dobiva velike uredjene (kultivirane) i kontrolirane vodene površine koje naročito pogoduju razvoju sportova na vodi. Takodjer potreba uredjenja novodobivenih površina u blizini spomenutih objekata da je naslutiti da će se na tim terenima razviti velik rekreacijski park bogatog sadržaja.

Od glavnih objekata HE "Varaždin" najznačajniji su u odnosu na naslov rada svakako samo akumulacijsko jezero "Ormož", dovodni i odvodni kanal, te staro korito rijeke Drave, jer upravo i oni pružaju najveće mogućnosti razvoja sportova na vodi.

Kompenzacijski bazen Ormož

Izgradnjom brane sjeverno od sela Strmac nastalo je akumulacijsko jezero Ormož, opasano nasipom površine 3,5 kilometara kvadratnih. Jezero se proteže od današnjeg putničkog mosta na Dravi kod Ormoža, pa na jugoistok u dužini od oko 3,5 km. Ono zapravo ima oblik čunja čija širina varira između 500 i 1500 m. Sama sredina jezera predstavlja s tehničke strane usporni dio bazena pa je ovaj dio i najveća vrijednost jezera u njegovu korištenju za potrebe sporta i rekreacije. Kompenzacijski bazen Ormož stvoren je naime umjetnim putem, a kao osnova korišteno je staro korito Drave. Uz lijevu i desnu stranu korita rijeke Drave stvarani su obodni umjetni nasipi, čiji je unutarnji dio (prema jezeru) obložen betonom i asfaltom, a vanjski humusom i travom. Najveća je visina nasipa 6 metara, a ukupna duljina 10,4 km. Kruna nasipa nadvisuje normalan uspon za najmanje 1,5 m, a kod katastrofalnih protoka nivo vode za najmanje 20 cm. Na taj način gusto naseljeno i kultivirano lijevo i desno zaobalje Drave zaštićeno je od poplava. Na vedeni tehnički podaci o akumulacijskom jezeru Ormož prikazuju nam s jedne strane izvanrednu izvedivost objekta u vezi hidroenergetskih potreba, no s druge strane ti isti podaci ukazuju na još jednu mogućnost koju pruža jezero Ormož sportu - konkretnije sportovima na vodi. Na žalost, moram spomenuti još jednu činjenicu a ta je da se prilikom izgradnje HE Varaždin, čini se, i nije mnogo razmišljalo o mogućnosti razvoja sportova na vodi jer ni na jezeru ni na dovodnom, odnosno odvodnom kanalu, nisu izvedeni nikakvi dodatni radovi koji bi ukazivali na korištenje tih objekata u sportsko-rekreativne svrhe. Međutim, uz mali broj jednostavnih, a ne previše skupih radova akumulacijsko jezero Ormož može biti dostupno svakom gradjaninu, željnom rekreacije na vodi, ili pak sportašu koji će svoj trening ili natjecanje održati upravo na tom jezeru.

Odvodni kanal HE "Varaždin"

Dovodni odnosno odvodni kanal HE Varaždin također pružaju odlične mogućnosti razvoju sportova na vodi - gradjanima koji svoje slobodno vrijeme žele provesti u ribolovu, kupanju ili veslanju;

sportašima veslačima u njihovu treningu ili natjecanju. Na žalost, još nije dozvoljen ulazak ni u jedan kanal. U razgovoru s odgovornim u direkciji HE Varaždin rečeno je da se dovodni kanal HE Varaždin neće ni u kom slučaju moći koristiti za rekreaciju i sport, jer u njemu od svih navedenih objekata HE Varaždin prijeti najveća opasnost korisnicima. A kao najveći razlog navodi se da ovim kanalom vode rijeke Drave idu direktno u strojarnicu HE Varaždin. Takvu zabranu smatram potpuno u redu, a mogućnostima korištenja odvodnog kanala mora se također voditi računa o više elemenata, od kojih su svakako najvažniji: vrijeme korištenja kanala kao i mjere sigurnosti korisnika.

Normalna je dubina vode 10,0 m. Širina kanala je 100,0 metara. Na lijevoj obali kanala izvodi se od 1 do 3 m visoki nasip, kojim se štiti pokos kanala od erozije poplavnih dravskih voda, dok se na desnoj obali na zadnjih 2,6 km izvodi nasip za zaštitu Varaždina od poplava Dravom usporene vode u kanalu. Preko dovodnog i odvodnog kanala podignuto je osam mostova da bi se omogućio pristup na područje između kanala i korita Drave. Uslijed drenažnog djelovanja odvodnog kanala i korita Drave između brane i ušća kanala snižen je nivo podzemnih voda, pa je u naseljima do kojih dopire sniženje izveden vodovod. Sigurnost građana (ribiča, veslača, plivača) koji bi ušli u kanal nije velika, i to iz više razloga: težak pristup u kanal koji uvjetuje prije svega prevelika strmina nasipa, a ta otežava i ulaz i izlaz u kanal. Naime, u slučaju prevrnuća čamca veslač bi veoma teško sam (a ne još i s čamcem) preko nasipa izašao iz kanala. Pri svom dnu, odnosno na nivou protoka vode dosta je snažna erozija koja potkapa zidove kanala i stvara neravnine pa to još više otežava ionako težak pristup u kanal. Za korištenje kanala upravo iz gore navedenih razloga potrebno je prije svega omogućiti lakši pristup u kanal, što u sadašnjim uvjetima nije moguće, osim u jednom slučaju, a taj je - kod "ulaska" odvodnog kanala u staro korito rijeke Drave. No tu je moguć pristup samo veslačima.

Druga opasnost je također u samome kanalu. Naime, količina vode u protoku kao i njezin nivo nisu u toku dana stalni. Oni prije svega ovise o pogonskim manipulacijama HE "Varaždin", a one u toku dana nisu jednake. Tako se može desiti da naglo poraste vodostaj u kanalu, a dolazeći val vode, koji se stvori naglim

otpuštanjem iz strojarnice, može ugroziti sigurnost veslača, kupaća, pa i ribiča, kako u samom kanalu, tako i na unutarnjoj strani nasipa kanala.

Prema tome, da bi se odvodni kanal mogao koristiti bez bojazni, potrebno je dakle utvrditi i vrijeme njegova korištenja (sat). Na žalost, takvo vrijeme još nije utvrđeno, pa veslači KKK "Varteks-Strojoteks" koriste kanal za treninge na vlastitu odgovornost s mogućnošću da budu i kažnjeni. Takodjer, kanal koriste i ribiči kojih u Varaždinu ima velik broj. No ipak je postignut i odredjeni dogovor izmedju uprave HE "Varaždin" i ribolovnog društva o korištenju odvodnog kanala jer su upravo na tom kanalu održana brojna natjecanja općinskog i republičkog karaktera. Takodjer i veslački klubovi Varaždina kontaktiraju s upravom HE "Varaždin" o mogućnosti dozvoljenog korištenja odvodnog kanala, što će, nadam se, uroditi plodom kako na zadovoljstvo velikog broja sportaša-veslača tako i gradjana kojima je veslanje samo jedan od vidova aktivnosti-rekreatcije.

4. Tok rijeke Drave - poslije izgradnje HE "Varaždin"

Izgradnjom HE "Varaždin" izmijenjen je i izgled rijeke Drave kod Varaždina, kao i zelenih površina u njegovoj neposrednoj blizini. Dok je prije izgradnje HE "Varaždin" Drava kod Varaždina bila hirovita, brza, nepredvidiva, sada nakon izgradnje HE Varaždin izmijenile su se iz temelja sve te njene karakteristike. Nestali su takodjer i oni lijepi rukavci Drave koji su za rekreativno veslanje predstavljali posebnu draž. Drava nema više niti onu svoju bistroću, kamen joj je smedj - kao da sve više postaje rijeka otпадnih voda, a ne rijeka koja nosi vode Alpi.

I dok s jedne strane nestaje prirodne ljepote rijeke Drave, dotle s druge strane izgradnjom HE Varaždin i HE Čakovec ona postaje dio urbane zone Varaždin-Čakovec.

Sigurno je da gradjani, kao i sportaši, barem za sada, nisu zadovoljni ni izgledom, ni mogućnostima koje Drava kao rijeka može pružiti. Izgradnjom HE Čakovec u mnogome je izmijenjen izgled rijeke Drave, naročito od putničkog i željezničkog mosta nizvodno, što ću kod opisa izgradnje HE Čakovec detaljnije opisati.

Za sada Drava takva kakva ona jest još je uvijek dosta povoljna za kajakaše na divljim vodama, mada nema previše "brzaka, rola, valova...".

Rekreativno veslanje nešto je u povoljnijem položaju jer plitka Drava vrlo je spora i rekreativcima daje veće mogućnosti u veslanju, ali i manje opasnosti. Ribiče više vidimo na nasipima jezera i odvodnog kanala jer, kako oni kažu, tu ima više ribe nego u starom koritu. Takvo pecanje pored toga što nije onako lijepo i romantično za njih je povoljno barem tako dugo dok roba "grize". Kupanje, odnosno plivanje u Dravi kod Varaždina, često više liči na hodanje, naročito na mjestima koja nisu previše opasna, pa je stari dobri "picigin" ponovno u modi. Sreća je ipak da se staro dravsko kupalište koliko-toliko dotjeruje da i ovdje građani nalaze različite sadržaje vezane uz njihovo slobodno vrijeme. Teško je u ovakvoj Dravi zaplivati veslati, loviti ribu, zaroniti... Izlaz vidim u korištenju, prije svega u akumulaciji jezera Ormož i jezera Varaždin. I mada je u ovom trenutku sve to tako, ipak Varaždinci vole svoju Dravu. Uvijek je kraj nje dobro i lijepo. Ugodno je tu, "tu smo doma" a i navike je teško izmijeniti.

HE Čakovec

Izgradnjom HE Čakovec koriste se vode Drave i Mure između Varaždina i Legrada. Vode Drave zahvaćaju se nizvodno od Varaždina kod mjesta Trnovec iz akumulacijskog bazena s usporom koja je postignut betonskim i nasutim dijelom brane te nasipima.

Izgradnjom brane kod Šandorovca za potrebe HE Čakovec nastalo je akumulacijsko jezero (nazivom Varaždinsko jezero) dužine 9 km, srednje širine 1,5 km (najveća širina 3 km) ukupne površine 12,7 km². Jezero počinje nizvodno od sadašnjeg željezničkog mosta u Varaždinu. Dovodni kanal do strojarnice HE Čakovec ide lijevom obalom Drave u dužini od 2 km, a širine 80 m, odvodni kanal od strojarnice prema budućoj HE "Dubrava" dugačak je 6 km i širok 80 m.

Akumulacijsko jezero Varaždin

U ranijem tekstu više putaspominjao sam HE Čakovec jer je izgradnja te elektrane u mnogome izmijenila tok i ranije karakteristike rijeke Drave nizvodno od Varaždina. Spomenuti moram da je nastalo akumulacijsko jezero Varaždin daleko privlačnije i interesantnije od ranije spomenutog kompenzacijskog bazena Ormož. Razloga za to ima više, ali najvažniji su svakako: ve-

ličina jezera i njegova neposredna blizina gradu na Dravi. Odlične prometnice iz samog grada do Drave, odnosno jezera, također su važan čimbenik da taj dio, dio urbane zone, bude baza sportsko-rekreativnog parka grada Varaždina, a da se uz samu rijeku Dravu i jezero Varaždin, a u sklopu sportsko-rekreativnog parka locira i centar za sportove na vodi. Sadržaji upravo takvog centra - uzimajući u obzir kako karakteristike vodenih površina (jezero, kanal, rijeka Drava) tako i klimatske prilike, te zeleni pojas - mogu biti različiti, a to su prije svega: veslanje, motonautika, jedrenje, plivanje, skijanje na vodi, kajakaštvo, podvodne aktivnosti. Za sportsko-rekreativnu aktivnost potrebne su sportske lučice, navozi za čamce, spremište za čamce, kao i radionice za njihov popravak ili pak gradnju.

Ravna i slikovita obala omogućuje stvaranje sunčališta, sportskih terena, veslačkih hangara i kampova. Najatraktivnije i organizacijski najprihvatljivije mjesto za lociranje sportsko-rekreativnih i turističkih sadržaja jesu zone na početku jezera Varaždin, gdje vodena površina prirodno sjeda u reljef i gdje jezero nema izgled inženjerskih akumulacija.

Perspektiva razvoja sportova na vodi

Veslanje

Podaci govore da veslanje kao sport ima dugu tradiciju u našoj zemlji i da spada isto tako među najstarije sportove. Sigurno da osnovni uvjet takvoj tradiciji daje bogatstvo naše zemlje vodenim površinama - kako rijekama, jezerima (prirodnim i umjetnim) tako i morem. S druge strane i vrlo povoljna klima, bogatstvo naše zemlje građevnim materijalom za izradu čamaca i vesala, govore u prilog takvoj tvrdnji.

Prema tome tri osnovna faktora: klimatski, obilje vodenih površina i građevni daju široku bazu razvoju veslanja, kako onog tzv. narodnog, elementarnog veslanja, tako i sportskog.

Grad Varaždin izgradnjom HE Varaždin i HE Čakovec, pored dva gore spomenuta važna faktora koja on od davnine ima, klimatskog i građevnog, dobio je i onaj treći (pored rijeke Drave) a to su kultivirane vodene površine - jezera (dva) i kanali (dva) - odvodni.

3. i 4.VII 1976. godine organizirano je u Varaždinu 31. prvenstvo SR Hrvatske u veslanju na jezeru Hidroelektrane "Varaždin". Svakako da sada ne bi trebalo stati na samo jednoj jedinoj ovakvoj priredbi jer, moram priznati, ona je dala samo poticaj još većem omasovljenju veslanja i omladina se sve više zainteresirala za taj sport.

Kajakaštvo

Kajakaštvo (kanuistika) naziv je u stvari za sportsku granu veslanja na posebnim čamcima - kajacima i kanuima gdje veslači okrenuti licem u smjeru vožnje pokreću čamce veslima koja nemaju oslonac. Takav način veslanja nije nepoznat Varaždincima jer je prvi Kajak klub "Varteks" gajio takvu tehniku veslanja.

Sigurno da je kajakaštvo kao sport proizašlo iz upotrebe kajaka i kanua u turističke i izletničke svrhe. Spomenuti moram da su varaždinski kajakaši oduvijek gajili tehniku veslanja u kajaku na divljim vodama, što takodjer nije slučajno. Naime, prije izgradnje HE "Varaždin" rijeka Drava kod Varaždina bila je vrlo brza, hirovita - gotovo uvijek opasna. Naročito je to vrijedilo za dio rijeke ispod mostova - putničkog i željezničkog - čiji su nosači zajedno s nosačima ranije srušenih mostova stvarali izuzetno snažne struje, virove. Bilo je to mjesto gotovo izvrsno, kako za treninge tako i zanatjecanja u kajak-slalomu. Kajakaši KK "Varteks" imali su mnogo uspjeha upravo na ovakvim natjecanjima, pa su šezdesetih godina bili u samom vrhu kajakaštva na divljim vodama.

Medjutim, Drava je ipak bila povoljnija za natjecanje u kajak reliju, odnosno spustu, pa je tako bilo mnogo natjecanja i u tim disciplinama. Težina takve staze u spustu mogla se nazvati lakom (postoji laka, srednje teška, teška, veoma teška, najteža i ekstremno teška) jer nije barem u dijelu uzvodno i nizvodno od Varaždina imale teške "valjke", virove gromade stijena preko kojih je trebalo preveslati, zatim opasne "jezike" i tome slično. Izgradnjom HE "Varaždin" i HE "Čakovec" mijenja se slika rijeke Drave (kod Varaždina), a time svakako barem u ovom trenutku najviše gube veslači u kajaku na divljim vodama. To je razumljivo jer više nema onih osnovnih karakteristika rijeke Drave, a to je brzina rijeke (u sek.), hirovitost, količina vode, jednom riječju nestalo je one prirodne divljine rijeke.

Novoosnovani Veslački klub "Varteks-Strojoteks", čiji je osnivač autor ovog rada, pokušaj je da se novonastala situacija na rijeci Dravi kod Varaždina izmijeni i u veslanju u Varaždinu. Naime, ako je već i nestalo mogućnosti da veslamo u tehnici kajaka na divljim vodama, to ne znači da sada moramo na tome i stati. Potrebno je prije svega prihvatiti "novo veslanje", dakle veslanje u kajaku na mirnim vodama i "klasičnom" veslanju jer novonastali uvjeti daju velike mogućnosti za razvoj upravo takvih tehnika. 31. prvenstvo SR Hrvatske u veslanju na jezeru HE "Varaždin" upravo i govori u prilog takve tvrdnje. Istina, trebat će još mnogo toga učiniti, ali održano natjecanje dalo je svoj prilog popularizaciji tih sportova.

Akumulacijsko jezero HE "Varaždin" i HE "Čakovec", kao i odvodni kanal iste elektrane, najpovoljnija su mjesta za gajenje kajaka na mirnim vodama. Doduše, ne možemo reći da vode u tim objektima stoje, ali to je i najmanje važno. Kako samo možemo iskoristiti odvodni kanal čija duljina iznosi gotovo punih 7,3 km, a širina 100 m. Za treninge gotovo idealno mjesto - naročito zaveslače čija je specijalnost veslački maraton (40.000 metara). Kanal je ta kodjer pogodan i za natjecanja kako za gore opisanu disciplinu, tako i za ostale discipline kajaka na mirnim vodama.

Širina odvodnog kanala (100 m) takodjer odgovara za natjecanja. Kako se sva natjecanja u kajaku održavaju u pravoj liniji, to kanal ispunjava i taj uvjet. Za utrke duže od 1000 m dozvoljena su i okretišta, a kako je kanal širok punih 100 m, moguće je ispuniti i taj zahtjev.

Jezero HE Varadin i HE Čakovec pružaju iste, pa i još i bolje uvjete za takva natjecanja, a naravno i za treninge veslačima. Za početak barem, što se veslanja tiče, dovoljno su korisne i pogodne površine voda, kako jezera tako i kanala. Medjutim, već u ovom trenutku moramo misliti i na prateće objekte koji su potrebni ovom sportu. Tu prije svega mislim na navoze za čamce, spremišta za čamce, radione za njihov popravak kao i sanitarni čvor. Svlačionice za sportaše kao i za ostale građane nužna su potreba. Svega toga za sada na tim objektima nema. Nešto postoji na obali Drave od Veslačkog kluba "Varteks-Strojoteks", ali to je vrlo malo ili gotovo ništa. SZZ za fizičku kulturu nema još u svojim planovima sredstva za izgradnju nekih od gore spomenutih objekata, pa će, čini se, i dalje biti sve po starom.

Motonautika

Motonautika u stvari je sportska i rekreativna plovidna motornim čamcima. Motorni čamac predstavlja vozilo na vodi koje pokreće mehanički pogon, a koji se ostvaruje pomoću vijka pod vodom, na vodi (u zraku) ili pak na reaktivni pogon. Takvi čamci koriste se i za vuču pri skijanju na vodi. Za natjecanja u motonautičkom sportu kako u trkačim, sportskim ili pak lakim gumenim čamcima, koriste se i tekuće i mirne vodene površine. Jezero HE Varaždin, kao i jezero HE Čakovec, daju također mogućnost razvoja motonautičkog sporta. Za sada doduše u Varaždinu ne postoji prevelik interes za taj skupi sport, ali nekoliko vlasnika malih glisera najavljuju da će i taj sport bilo to u rekreativnom ili pak u čisto sportskoj formi uskoro biti sve više zastupljen u sportovima grada Varaždina. Osim same vodene površine za sada ne postoje drugi uvjeti toliko potrebni ovome sportu, a to su prije svega: mala lučica s privezom za čamce, spremište za čamce i navozi za čamce. Rekao sam da su to osnovni elementi i za rekreativnu vožnju čamcem i za sportsko korištenje vodene površine. Naime, za sportsko takmičenje potrebni su još: spremište za čamce s radionicom, svlačionice, sanitarni čvor i podesno gledalište. Za sada naime na jezeru Varaždin ne postoji ni jedan gore spomenuti uvjet, pa je i sama rekreativna vožnja gliserom zabranjena.

U ranijem tekstu spominjao sam i opasnosti koje prijete u samom jezeru - i sve dotle dok se ne uredi barem ona najosnovnija osiguranja korisnika jezera, ulaz na jezero bit će zabranjen. Za početak potrebno je učiniti vrlo malo; prije svega - navoz za čamce koji je i po svojoj konstrukciji vrlo jednostavan. Također je potrebno utvrditi i točno vrijeme kada se motornim čamcem može voziti na jezeru, i to zato da bi se izbjegla mogućnost sudara motornog čamca s ostalim korisnicima jezera (veslačima, jedriličarima kupačima...).

S obzirom na dimenzije jezera, HE Varaždin - duljina 3,5 km, širina 800-1500 m, te jezera "Varaždin" - HE Čakovec duljine 9 km, širine 1500-3000 m, na jezerima bi se mogla održavati i motonautička natjecanja. Naime prema pravilima o organizaciji natjecanja najmanja dužina staze na nacionalnim, evropskim i svjetskim prvenstvima je 1500 m za vanjske motore i 2000 m za sve ostale klase motora. Startna zona je područje 100 m ispred startne linije i posebno je označena. Udaljenost između startne linije i okretišta ne smije biti manja od 300 m, a između obale i plutače ne smije biti manja od 50 m.

Želim takodjer naglasiti da će razvojem motonautičkog sporta vrlo brzo biti prihvaćeno sve popularnije skijanje na vodi. Do duše i u tom se sportu pojedinci već ogledaju, ali to su tek neorganizirani pokušaji koji će dozvolom korištenja jezera dobiti i više slobodnog vodenog prostora i više novih pristalica tog ipak nama skupoj sporta.

Jedrenje

Jezero HE "Varaždin" te jezero HE "Čakovec" i svojim izuzetnim veličinama, vodenim karakteristikama, kao i njihova neposredna blizina Varaždinu omogućit će i brzi razvoj sportskog i rekreativnog jedrenja.

U vrijeme kada jedrenje u svijetu doživljava svoj "bum", sigurno je da će gore spomenute mogućnosti utjecati na razvoj jedriličarskog sporta i u Varaždinu, jer pored poznatih (i priznatih) sportskih vrijednosti jedrenje predstavlja i jedan od najboljih načina aktivnog odmora. Razvoju jedriličarskog sporta ne pogađuju samo velike vodene površine kao Jadransko more, ili pak Ohridsko ili Bledsko jezero. Jedrenje na Dunavu kod Beograda ili na "Šoderici" kod Koprivnice potvrđuje da i na mnogo manjim vodenim površinama može zaploviti mala jedrilica, a to je prvi korak omasovljenju tog sporta.

Za nekoliko Varaždinaca koji imaju male sportske jedrilice, a koji su ih koristili samo u vrijeme svojih godišnjih odmora, i to uglavnom uz našu divnu Jadransku obalu, već sada mnogo znači i jezero HE Varaždin i HE Čakovec. I tako dok se oni s jedne strane bave jedrenjem kroz nekoliko mjeseci, s druge strane populariziraju i šire jedriličarski sport i u Varaždinu, što do sada nije bio slučaj.

Takodjer smo na jezeru već primijetiti u novije vrijeme i vrlo popularne jedrilice Surf Racer koje će i po svojoj jednostavnosti jedrenja i po cijeni biti pristupačne širem broju građana.

U sportovima na vodi jugoslavenski sportaši najviše su nas afirmirali u međunarodnoj konkurenciji, a širenje i popularizacija jedriličarskog sporta i u kontinentalnom dijelu naše zemlje dat će, nadam se, s vremenom i svoj veliki udio.

Podvodne aktivnosti

U veljači 1981. godine oformljen je Klub podvodnih aktivnosti "Drava". Od samog osnutka Kluba pa do danas u brojnim aktivnostima Klub je pokazao svoju osposobljenost za izvršavanje najrazličitijih zadataka. Naročito dolazi do izražaja njegova konkretna pomoć varaždinskoj privredi, gdje su članovi Drave sudjelovali na radovima na remontu HE Varaždin. Pri tom su snimali stupove mostova, čistili drenažne tunele i slično. Prostorije Kluba nalaze se na Dravskom kupalištu, dakle u neposrednoj blizini Drave, objekata elektro-privrede, što daje mogućnost njihove brže akcije prema potrebi.

Takodjer je potrebno istaći njihovu značajnu ulogu u okupljanju mladih koji svoje slobodno vrijeme provode i u sportskom natjecanju u ovom atraktivnom, ali ipak malo poznatom, sportu. Preko 160 članova raznog dobnog uzrasta ukazuje na to da je ovaj sport našao takodjer svoje mjesto u današnjoj i budućoj perspektivi razvoja sportova na vodi.

ZAKLJUČAK

Bavljenje sportom predstavlja u našoj zemlji važnu društvenu djelatnost s jasno ucrtanim zadacima i ciljevima.

Opći napori za podizanje produktivnosti, brži razvitak proizvodnih snaga, jačanje materijalne baze društva, veća briga za čovjeka i njegovo zdravlje, radni i životni vijek, za njegov koristan odmor i razonodu - zahtijevaju stvaranje odredjenih uvjeta radnom čovjeku.

Upravo je i sport ponikao kao prateća potreba u uvjetima razvika, industrijalizacije, urbanizacije i gradske civilizacije, kako bi se sačuvao integritet čovjeka i održalo njegovo fizičko i mentalno zdravlje. Na žalost još uvijek nije usvojeno shvaćanje da sport nije samo zabava već nužna i svakodnevna čovjekova potreba. Ona u suvremenom društvu, pravilno organizirana, postaje činilac ekonomskog, zdravstvenog, obrambenog značaja te, prema tome, i sfera interesa svih nosilaca društvenog napretka.

Odredjena novčana ulaganja u izgradnju objekata namijenjenih tjelesnom vježbanju, sportu i rekreativnim aktivnostima građana, nužna je potreba koja se jasno očituje i u gradu Varaždinu.

Sportove: veslanje, kajakaštvo (na mirnim vodama), jedrenje, motonautika, skijanje na vodi, podvodne aktivnosti, Varaždin do sada nije imao. Upravo izgradnja HE "Varaždin" i HE "Čakovec" ne donosi koristi samo našoj elektroprivredi već i razvoju spomenutih sportova. Vjerujem da materijali prezentirani u ovom radu jasno govore da novoizgrađeni objekti daju velike mogućnosti za razvoj sportova na vodi i rekreacije. Za sada te mogućnosti nisu iskorištene u dovoljnoj mjeri. Osnovni uzrok tome svakako su prateći objekti uz jezero i kanal, namijenjeni isključivo za sport i sportsku rekreaciju, a čija izgradnja tek ulazi u prvu fazu definitivnog rješenja i uredjenja cijelog objekta HE "Varaždin" i HE "Čakovec".

LITERATURA

1. Miroslav Habunek: *Sport u Hrvatskoj*, Zagreb, 1957.
2. Vida i Slavko Ivančević: *Sportovi na vodi*, Sportska knjiga, Beograd, 1965.
3. Jože Ropret: *Kajak slalom*, Sportska knjiga, Beograd, 1957.
4. Krešimir Filić: *Higijena i kupališta u starom Varaždinu*, "Varaždinske vijesti", 16/1960.
5. Lujo Pihler: *Drava kod Varaždina*, "Varaždinske novine", 5/1954.
6. *Monografija Varaždina*, Grafički zavod Zagreb, 1975.
7. *Materijali o izgradnji HE "Varaždin" i HE "Čakovec"*, Direkcije HE Varaždin i HE Čakovec.
8. *Prostorni plan područja HE sistema "Drava"*, Zavod za urbanizam Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Primljeno: 1984-10-01

ZUSAMMENFASSUNG

Das Sport-Treiben stellt in unserem Lande eine wichtige gesellschaftliche Tätigkeit mit ganz klar aufgestellten Aufgaben und Zielen dar.

Allgemeine Bestrebungen nach Steigerung der Produktivität, Stärkung der materiellen Grundlage der Gesellschaft, grössere Sorge um den Menschen und seine Gesundheit, Arbeits- und Lebenszeit, für seine aktive Erholung und Unterhaltung - setzen die Bildung der bestimmten Umweltfaktoren des Arbeitstätigen voarus.

Der Sport erscheint gerade als begleitende Notwendigkeit in den Bedingungen der Entwicklung, Industrialisierung, Urbanisierung und Stadtzivilisation, um die Integrität des Menschen zu bewahren und seine psycho-physische Gesundheit aufrechtzuerhalten. Die Auffassung, dass der Sport nicht nur als eine Unterhaltung zu betrachten sei, sondern als einen notwendigen und alltäglichen Bedarf des Menschen anzusehen ist, wurde bisher nicht vollständig akzeptiert. Der richtig organisierte Sport in der gegenwärtigen Gesellschaft wird ein Faktor von wirtschaftlicher Bedeutung und spielt eine wichtige Rolle für die Gesundheit und Verteidigung. Demnach bildet der Sport eine Sphäre von Interessen als Träger des gesellschaftlichen Fortschrittes.

Die bestimmten Objektinvestitionen für die Leibesübungen, den Sport und rekreative Aktivitäten der Menschen sind die resultierenden und notwendigen Bedürfnisse, die auch in der Stadt Varaždin zum Ausdruck kommen.

Die Sporttätigkeiten, wie z.B. Rudern, Kajak- und Kanufahren (im ruhigen Wasser), Segeln, Motonautik, Wasserski, Unterwassersport wurden bis jetzt in Varaždin nicht getrieben. Der Aufbau der Hydrokraftwerke "Varaždin" und "Čakovec" bringt gerade nicht nur das wirtschaftliche Nutzen, sondern auch die Entwicklung der erwähnten Sportarten. Ich bin der Meinung, dass die zu meinen Ausführungen beigelegten Materialien klar darüber Aufschluss geben, dass die neu aufgebauten Objekte grosse Möglichkeiten der Entwicklung des Wassersports und der Rekreation bieten.

Diese Möglichkeiten waren bisher nicht ausreichend genutzt worden. Der Anstoss dafür sind jedenfalls die Begleitobjekte am See und Kanal, die ausschliesslich für den Sport und die Sportrecreation bestimmt sind. Diese Objekte befinden sich erst jetzt in der Aufbauphase der endgültigen Lösung und Einrichtung des ganzen Objektes der Hydrokraftwerke "Varaždin" und "Čakovec".